

Csaba László ellenvéleménye

„Blair javaslataiban volt ráció”

2005. december 04. 12:42

Utolsó módosítás: 2005. december 05. 10:27

A visegrádi négyeknek nincs költségvetési stratégiájuk, ezért utasították el, végiggondolásuk helyett Tony Blair javaslatait. Magyarországon sincs végiggondolva, hová akarunk a nemzeti fejlesztési tervben eljutni, „mindenki összevissza beszél” – fejtette ki Csaba László közgazdász, a CEU professzora a hvg.hu nak adott interjújában.

hvg.hu: Miért volt – lett volna – fontos az „egyeztetés” az EU soros elnöki tisztét betöltő brit kormányfő és a Visegrádi Négyek miniszterelnökei között?

Csaba László: A visegrádi országok – Csehország, Magyarország, Lengyelország és Szlovákia - sajátos egységet alkotnak ebben a kérdésben. Érdekeik közösek, például abban, hogy az uniós költségvetésben a területfejlesztési pénzek java az új tagországoknak jusson, vagy abban, hogy a mezőgazdasági támogatások rendszerét, továbbá az uniós pénzosztásokban eddig érvényesülő szolidaritás szempontjait az unió megörizze. Az EU-ban kezd gyakorlattá válni, hogy a „nagyok” – a franciák, németek, britek, olaszok – leülnek, és egymás között megegyeznek, hogy azután a többieknek hozzájuk igazodjanak. Ezért fontos, hogy a közepes nagyságú országok is hangot adjanak a maguk törekvéseinek. Ilyen célt szolgálna a visegrádi négyek közös fellépése is.

Am a budapesti megbeszélések eredménytelenül zárultak.

Elszalasztottunk egy lehetőséget, hogy véget vessünk a költségvetési kérdésekben két éve tartó állóháborúnak, amelyben mindenki mondja a magáét. A budapesti tárgyaláson a visegrádi országoknak érdemben kellett volna foglalkozniuk Tony Blair javaslatával. Nevezetesen azzal, hogy az unió 2007-től 2013-ig tartó költségvetésében az elosztható keret kisebb lenne ugyan, de sokkal kevesebb bürokrácia árán lehetne hozzájutni a forrásokhoz. A történeteket szinte az egész magyar sajtó úgy értelmezte, hogy a kereteket „megnyirbálják”. Szerintem viszont nem szerencsés, ha valakinek van ugyan kerete, de azt rendszeresen csak mintegy 10 százalékig tudja felhasználni, mint például a magyarok az elmúlt 10-15 évben a kisvállalkozások támogatására rendelkezésre álló pénzeket. Visszatérő gond az Európai Unió működésében, hogy elképesztő összegek állnak rendelkezésre, amelyeket senki nem használ föl, ugyanakkor vannak más keretek, amelyek azonnal kimerülnek. Átcsoportosítani viszont nem lehet. Naponta halljuk, hogy a pályázati pénzeknek csak egy részét tudják lehívni az arra jogosultak, méghozzá azért, mert az unió a bürokráciával védi magát. Ezért kellett volna nagyon komolyan venni Tony Blair ötletét, hogy a töredékére kellene csökkenteni a pénzek felhasználását akadályozó bürokratizmust, ennek fejében viszont el kellett volna fogadni egy kisebb keretet. Ezt sajnos a visegrádi nem mérlegelték, pedig komoly javaslat volt.

Ön elfogadta volna Tony Blair ajánlatát?

Legalábbis tárgyalási alapnak tekintettem volna – azzal, hogy mondják meg: pontosan milyen adminisztratív könnyítéseket kívánnak keresztülvinni! A britek konkrétumokkal most úgysem tudtak volna előállni, de legalább tudtuk volna, hogy decemberben, januárban, februárban – vagyis már a

következ• soros elnökség alatt – mir•l fogunk tárgyalni. Az viszont nem megy, hogy •k ajánlanak valamit, mi azt mondjuk, hogy „nyet”, majd megint ajánlanak valamit, mi megint nemet mondunk, közben viszont követel•zünk. Ez nem stratégia. A legnagyobb baj az, hogy összekeverjük a pénzre vonatkozó ígéretet és a valódi pénzt. Nem csak az angolok, a többi nettó befizet• ország sem tette még be a pénzt a közös kaszába. Ha már ott lennének a pénzek, az még mindig csak ígérvény. Még az éves költségvetést is jóvá kell hagyni, aztán pályázatokat kell írni, azokat meg kell nyerni, a megnyert pályázatokat meg kell valósítani és utána, utófinanszírozásban jönnek be a pénzek. Távoli és bizonytalan források ügyében veszekedni, megrontani a légkört csaknem minden kérdésben, nos ez rövid távú gondolkodásra és stratégiahiányra vall. Ez baj, mert Magyarország – akárki kormányoz – az unió tagja marad, és nekünk nagyon fontos, hogy ne kerüljünk olyan helyzetbe, mint a görögök, akiket nem vesznek komolyan.

Közelednek a választások: mennyi esélyt lát most bármilyen magyar stratégia kidolgozására?

Egy ilyen stratégia kidolgozása elvben mindkét nagy párt érdeke lehet, ennek ellenére a következ• hónapokban erre kevés esélyt látok. Valójában 10-13 éves távlatban kellene gondolkozni, el•térbe állítva a versenyképességet, az oktatás lisszaboni szempontok szerinti fölkarolását, a vidékfejlesztést, a magánt•ke bevonását. Az államnak inkább a koordináló, semmint a konkrét fejleszt• szerepét kellene felvállalnia. Ehelyett összevissza beszélünk, nincs végiggondolva, hogy hová akarunk eljutni. A vezetéstudományból ismert a „vízió, stratégia, projekt, megvalósítás” rendszere. Mi viszont folyton a megvalósítással vagyunk elfoglalva. Ám, ha az el•z• három lépés hiányzik, akkor úgy járunk, mint mókus a kerékben: nem vesszük észre, hogy egy helyben járunk. Jobban végig kell gondolnunk saját érdekeinket, a jöv•nket, hogy mit akarunk az Európai Uniótól, mert csak stratégiai gondolkodással lehet eredményre jutni.

VMI